

Aan De Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal
Plein 2
2511 CR Den Haag

Afschrift aan De Voorzitter van de Eerste Kamer der Staten-Generaal
Binnenhof 22
2513 AA Den Haag

Datum 12 december 2007

Ons kenmerk F/2007033885

Onderwerp Antwoorden op de vragen naar aanleiding van de tweede suppletore
begroting 2007 van het ministerie van Defensie

Hierbij bied ik u aan de antwoorden op de vragen van de vaste commissie voor Defensie over de tweede suppletore begroting 2007 van Defensie (ingezonden op 6 december 2007, kenmerk 07-DEF-B-116

DE MINISTER VAN DEFENSIE

E. van Middelkoop

**NOTA NAAR AANLEIDING VAN HET VERSLAG OVER DE WIJZIGING VAN DE
BEGROTING VAN DE UITGAVEN EN DE ONTVANGSTEN VAN HET MINISTERIE VAN
DEFENSIE (X) VOOR HET JAAR 2007 (WIJZIGING SAMENHANGENDE MET DE
NAJAARSNOTA)**

Vraag 1

Hoe groot was de onderuitputting als gevolg van de onderrealisatie van de personeelsbudgetten? Hoe worden deze gelden aangewend?

Antwoord

In de 2^e suppletore begroting 2007 is de verwachte onderuitputting van de personeelsbudgetten van € 67 miljoen verwerkt. De incidentele meevaller is aangewend voor het oplossen van incidentele tegenvallers elders in de defensiebegroting.

Vraag 2

Is er defensiebreed sprake van hoger uitgevallen materieelexploitatiekosten ten opzichte van de begroting 2007? Om welk bedrag gaat het in totaal? Hoe worden deze kosten opgevangen bij de najaarsnota?

Antwoord

Er is sprake van een hoger uitgavenbudget voor de materiële exploitatie. De toename bedraagt € 245 miljoen, waarvan € 106 miljoen betrekking heeft op hogere uitgaven voor de crisisbeheersingsoperaties die ten laste komen van het defensiedeel in het HGIS-budget. De resterende stijging van de materiële uitgaven bedraagt € 139 miljoen. Deze stijging is veroorzaakt door een herberekening van de tarieven voor IV-werkplekken ad. € 54 miljoen en een herijking van het defensiebrede budget, waarmee nog eens € 85 miljoen is toegevoegd. Dit bedrag is geacommodeerd uit het investeringsbudget.

Vraag 3

Klopt het dat vanuit het centrale budget een bedrag van in totaal €76,4 miljoen aan IV-exploitatie wordt overgeheveld naar de defensieonderdelen? Hoeveel hoger vallen de IV-exploitatiekosten ten opzichte van de begroting 2007 uit, en wat is de oorzaak hiervan?

Antwoord

De totale extra uitgaven zijn onder andere het gevolg van de nieuwe tarieven voor de IV-werkplekdiensten ad. €54 miljoen en een verhoogde behoefte aan IV-werkplekdiensten van €4 miljoen. Daarnaast is per saldo €18 miljoen aan IV-exploitatiebudgetten overgeheveld van het commando dienstencentra naar de defensieonderdelen.

Vraag 4

Voor welke NAVO infrastructuur projecten (zie verticale toelichting) werd incidenteel €9 miljoen ontvangen? Waren deze ontvangsten niet voorzien? Indien deze ontvangsten wel waren te voorzien; waarom was dat dan niet reeds in de begroting verwerkt? Indien niet te voorzien: hoe is dat te verklaren?

Antwoord

De ontvangsten betreffen het door NAVO geautoriseerde infrastructuurproject Air Traffic System Requirements Service (ARS) Nieuw Milligen. Het project is door Nederland voorgefinancierd. De procedurele gang van zaken bij de NAVO maakt het moeilijk het tijdstip en de omvang van NAVO-betalingen goed in te schatten.

Vraag 5

Waren de ontvangsten van €14 miljoen voor de pijpleiding Pernis-Schoten (zie verticale toelichting) niet voorzien? Indien deze ontvangsten wel waren te voorzien; waarom was dat dan niet reeds in de begroting verwerkt? Indien niet te voorzien; hoe is dat te verklaren?

Antwoord

Zowel de uitgaven als de ontvangsten van dit NAVO-project zijn conform de projectplanning door Nederland begroot. De ontvangst van € 14 miljoen is op een ander moment gerealiseerd dan in de projectplanning was voorzien.

Vraag 6

Leidt de personele ondervulling ook tot onderuitputting van andere met de personeelssterkte gerelateerde budgetten zoals vorming en scholing? Zo neen, waarom niet? Zo ja, hoe is dit in de begroting verwerkt?

Antwoord

De personele ondervulling heeft effecten op de uitputting van andere budgetten binnen de personele exploitatie. Enerzijds zullen budgetten zoals vorming en scholing niet volledig worden uitgeput. Anderzijds is er onder andere sprake van overschrijding op budgetten voor onder meer overwerk en inhuur. Door herschikkingen binnen het defensiebudget zijn deze effecten in de tweede suppletore begroting 2007 verwerkt.

Vraag 7

Duidt de aanpassing van de budgetten voor bezoldiging erop dat Defensie er vanuit gaat dat de personele ondervulling structureel is? Zo ja, welke consequenties heeft dat voor andere budgetten die gerelateerd zijn aan de personele vulling? Zo neen, wanneer verwacht Defensie de personele vulling weer op 100% te hebben?

Antwoord

De onderuitputting van de personele exploitatie hangt samen met de huidige ondervulling en is dus niet structureel. Momenteel worden initiatieven genomen om de instroom van nieuw personeel te verbeteren en de uitstroom van ervaren personeel te verminderen. De resultaten van deze initiatieven zijn bepalend voor het tempo en het moment waarop sprake zal zijn van volledige vulling.

Vraag 8

Hoe zijn de hogere opbrengsten van verkoop van materieel te verklaren? Heeft de verkoop meer opgebracht dan verwacht, of is er meer verkocht dan voorzien was?

Antwoord

De hogere raming van verkoopopbrengsten wordt veroorzaakt door een betaling ineens door Peru van achterstallige betalingsverplichtingen.

Vraag 9

Mag uit de verwachte stand voor 2007 van beleidsartikel 20 worden afgeleid dat ISAF Stage III voor circa €230 miljoen per jaar ten laste van de Defensiebegroting komt? Welk percentage van dit bedrag is afkomstig uit HGIS?

Antwoord

Voor de missie ISAF Stage III is in 2007 een bedrag van circa €230 miljoen benodigd. Dit bedrag is volledig afkomstig uit het HGIS-budget.

Vraag 10

Waarom worden de investeringen in 2007 voor de landstrijdkrachten met €143 miljoen verhoogd en die voor de zeestrijdkrachten en luchtstrijdkrachten met €52 miljoen, respectievelijk €159 miljoen verlaagd? Hoe zijn deze bedragen opgebouwd en welke maatregelen gaan er achter schuil?

Antwoord

De genoemde mutaties hangen samen met het defensiebeleid voor de komende jaren dat is uiteengezet in de brief "Wereldwijd dienstbaar" (kamerstuk 31243 X, nr 1). Ook in de begroting 2008 zijn deze mutaties verwerkt. De mutaties zijn onder andere het gevolg van het laten vervallen van de projecten TACTOM (Zee), Male UAV (Lucht) en AGS (Lucht). Verder hebben verschuivingen plaatsgevonden in de projecten Instandhouding M-fregatten (Zee), het Joint Logistic Support Ship (Zee) en de F-16 zelfbescherming (Lucht). Bij de Landstrijdkrachten is sprake van hogere uitgaven voor onder andere de projecten Pantzer Haubitze 2000 en

FGBADS.

Vraag 11

Kan worden gespecificeerd waaruit de totale verlaging van €89 miljoen van de investeringen in 2007 bestaat? Hoeveel is in 2007 in totaal geïnvesteerd in materieel?

Antwoord

De totale mutatie op de investeringen is opgebouwd uit (bedragen x € 1 miljoen):

DMO Investeringen Zee	-51,9
DMO Investeringen Land	142,6
DMO Investeringen Lucht	-159,4
DMO Investeringen Kmar	-5,3
DMO Investeringen overig	-15,2
	-89,2

Verwacht wordt dat in 2007 € 1.368 miljoen in materieel wordt geïnvesteerd.

Vraag 12

Op welk percentage komt de investeringsquote over 2007 nu uit?

Antwoord

Het investeringspercentage voor 2007 komt uit op circa 22 %.

Vraag 13

Hoe groot zijn de vertragingen in het project SPEER? Schuiven de in 2007 onbenutte middelen voor SPEER door naar latere jaren? Kan een actueel overzicht gegeven worden van de tot nu toe gedane uitgaven en de nog geraamde budgetten voor dit project? Leidt de voorziene inpassing van de vervanger van de F-16 in de Defensie IV-structuur tot budgettaire wijzigingen van het project SPEER?

Antwoord

De in de suppletore begroting 2007 genoemde vertraging van het programma SPEER is gebaseerd op de stand van zaken in september

2007. Op dat moment werd een onderrealisatie voorzien van € 17 miljoen. De effecten van de in 2007 onbenutte middelen voor SPEER zullen met de eerste suppletore begroting 2008 worden verwerkt. De inpassing van de vervanger F-16 in de Defensie IV-structuur is onderwerp van nadere studie. Daarom is het op dit moment niet mogelijk de budgettaire consequenties aan te geven.

Vraag 14

Is de verlaging van het budget voor IV-investeringen, als gevolg van vertragingen in het project SPEER, tijdelijk? Hoe wordt omgegaan met de €120 miljoen aan meerkosten in de toekomst?

Antwoord

De verlaging van het budget voor IV-investeringen is inderdaad tijdelijk. Over de € 120 miljoen aan SPEER-exploitatiebudgetten is de Kamer recentelijk schriftelijk geïnformeerd (31 200 X, nr. 40). Sindsdien zijn hierin geen wijzigingen opgetreden.

Vraag 15

Kan worden aangegeven welke kosten zijn gemoeid met de Nederlandse kernwapentaak?

Antwoord

De Nederlandse kernwapentaak krijgt uitsluitend gestalte in NAVO-verband. De kosten die met de kernwapentaak zijn gemoeid worden niet afzonderlijk bijgehouden, mede omdat de hierbij betrokken eenheden meerdere taken hebben.

Vraag 16

Klopt het dat de meerontvangsten tengevolge van brandstofverrekeningen van Oost-Europese vliegtuigen die op de vliegbasis Eindhoven tanken een inkomstenbron is als gevolg van militair transport via deze luchthaven? Zo ja, wat zijn dan per saldo de kosten van luchttransport voor de missie in Uruzgan? Kan hiervan een overzicht worden verstrekt? Zo neen, kunnen deze meerontvangsten dan nauwkeuriger worden omschreven?

Antwoord

Er is een directe relatie tussen de kosten voor de aankoop van brandstoffen voor Eindhoven en de prijs die in rekening gebracht wordt aan alle vliegtuigen, civiel of militair, die op Eindhoven tanken. Gelet op de huidige marktprijzen zijn de kosten voor inkoop van brandstof hoger en zijn dus ook de inkomsten uit verkoop hoger. Per saldo vallen de hogere inkomsten dus weg tegen de hogere inkoopkosten voor brandstof. Inkomsten voor brandstofleveringen aan Oost-Europese vliegtuigen vormen hierop geen uitzondering. Zij betalen voor de door defensie ingekochte brandstof. De extra inkomsten uit verkoop van brandstof vormen dus geen onderdeel van het saldo van de kosten van het luchttransport.

Vraag 17

Hoe wordt de onderuitputting op het gebied van wachtgelden ad €15 miljoen aangewend? Wordt voor 2008 een soortgelijke onderuitputting verwacht, gezien de krapte op de arbeidsmarkt?

Antwoord

De onderuitputting wordt op incidentele basis aangewend voor overschrijdingen elders op de begroting. Uitgangspunt daarbij is dat het totaal van de voor het Sociaal Beleidskader (SBK) gereserveerde middelen ongewijzigd blijft. Met de opstelling van de Voorjaarsnota 2008 wordt de onderuitputting 2007 van € 15 miljoen weer toegevoegd aan het SBK-budget 2008. Tevens wordt dan bezien of een herfasering van deze middelen noodzakelijk is.

Vraag 18

**Op grond van welke tegenvallers kent DMO een tegenvaller van €16,576 miljoen?
Kan een overzicht worden gegeven van de verkochte tweedehands wapens in 2007?**

Antwoord

Deze neerwaartse bijstelling betreft een overboeking van de raming van de

ontvangsten van de Defensie Materieelorganisatie (DMO) naar het Commando Landstrijdkrachten (CLAS). Bij de CLAS is die bijstelling al bij de 1^e suppletore begroting doorgevoerd, maar bij de DMO niet. Dit is nu met de 2^e suppletore begroting gecorrigeerd.

In 2007 zijn de volgende wapensystemen verkocht: zes F-16 jachtvliegtuigen aan Jordanië en achttien YPR-765 pantservoertuigen aan Chili. Principeovereenstemming is bereikt met Canada en Portugal over de verkoop van 137 Leopard 2 tanks. De ondertekening van deze contracten is op korte termijn voorzien. De Kamer is op grond van de motie Van den Doel c.s. van 17 december 1996 (22 054 X, nr. 24) over deze verkopen geïnformeerd.

Vraag 19

Kan gezien de verdrievoudiging van de geheime uitgaven in 2007 worden aangeven of dit binnenlandse of buitenlandse taken betreft?

Antwoord

Er worden geen mededelingen gedaan over de besteding van de geheime uitgaven. De geheime uitgaven worden gecontroleerd door de president van de Algemene Rekenkamer.